

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

Titulus XXXVIII. De pœnitentiis & remissionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

Curia Romana nunquam in aliquo casu remittit alibi delinquentes Romæ irrecentes ad aliam Civitatem vel Provinciam. *Oldrad. conf. 124. in fine Clar. lib. 5. pract. crimin. §. fin. quest. 38. nu. 25. Prosper Farin. praxis & theoricæ crimin. par. 1. tomo 1. quest. 7. num. 12. ubi in fine dicti numeri dicit delinquentes extra territorium qui Romæ non sortiuntur forum ibidem inventos non pœna ordinaria, sed extraordinaria puniri arbitrio iudicis.*

Titulus XXXVIII.

De pœnitentiis & remissionibus.

SVMMARIA.

- 1 POENITENTIÆ definitio.
- 2 POENITENTIÆ ministri sunt Episcopi & Sacerdotes.
- 3 Sacerdos nullus etiam regularis potest confessiones secularium etiam sacerdotum audire, nisi aut parochiale beneficium aut ab Episcopo approbationem obtineat.
- 4 Pœnitentiarius in omnibus cathedralibus Ecclesiis cum unione unius præbende ab Episcopo est instituendus.
- 5 Pœnitentia triplex est, solemnis & publica qua imponitur laico maiori viginti quinque annis à solo Episcopo in principio quadragesimæ propter delictum enone notoriū, scandalosum de quo per Episcopum absolutio imponi debet.
- 6 Non potest reiterari aut imponi clerico.
- 7 Alia est publica, sed non solemnis quo fit in facie Ecclesiæ, ut quia in jungitur peregrinatio cum baculo & per a benedictio.
- 8 Alia est sacramentalis sive privata qua est sacramentum remissionis peccatorū commissorum post baptismum.
- 9 PVBLICA & privata possunt reiterari.
- 10 POENITENTIA partes sunt tres.
- 11 Contritio.
- 12 Confessio.
- 13 Satisfactio.
- 14 Restitutio rei aliena non potest à Sacerdote imponi pro satisfactione pœnitenti qui ad eam obligatur.
- 15 Pœnitere quis debet de omnibus peccatis mortalibus actualiter commissis, de venialibus licet expediens sit, non tamen est necessaria pœnitentia.
- 16 FIDELIS omnis utriusq; sexus postquam ad annos discretionis pervenerit omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti, in cuius parochia domicilium habet vel de eius licentia petita & obtenta alteri executionem ordinis habenti.
- 17 Et suscipiat reverenter ad minus in paschate Eucharistia sacramentum sub una specie.
- 18 Alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana caret sepultura.
- 19 RVSTICI, bubulci famuli religiosorum & pauperes in hospitali sito intra parochiam venentur confiteri parochio.
- 20 INSTRVCTVS in beneficio curato, aut possidens plures parochiales Ecclesiis absq; dispensatione non potest absolvere in foro pœnitentiæ.
- 21 CONSVEVDINE nulla potest introduci quod aliqui præter sui superioris licentiam confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit absolvere vel ligare.
- 22 Exceptis Episcopis his superioribus, & minoribus prelati exemptio & certis casibus hic notatis.
- 23 CONFSSIONIS conditiones necessaria ad eius validitatem, & ad eius perfectionem.

- 24 **POENITENTIAE** sacramenti forma consistit in illis ministris verbis ego te absolvo.
- 25 **PAROCHUS** potest absolvere suum parochianum confiteri volentem etiam extra territorium suae parochiae à magnis criminibus, homicidio adulterio & ab omni excommunicatione majore & minore, lata à jure nisi in casibus in quibus conditor canonis sibi vel alteri reservavit absolutio-nem.
- 26 Item ab omni excommunicatione lata à statu cujuslibet Episcopi seu Pralati Ecclesiastici.
- 27 Non potest absolvere à casibus reservatis Episcopo aut Summo Pontifici.
- 28 Non ab excommunicatione lata ab homine.
- 29 In articulo mortis nulla est reservatio.
- 30 Absolutus propter mortis periculum aut aliud impedimentum ab eo à quo alias non poterat absolvi, cessante periculo & impedimento tenetur se illis, à quo his cessantibus absolvi debebat presentare & juxta mandatum illius satisfacere alioquin in eandem sententiam reincidit.
- 31 **ARCHIEPISCOPUS** absolvere potest in confessionibus subditos suorum suffraganeorum tempore visitationis.
- 32 **EPISCOPO** reservatur casus hic enumerati.
- 33 **ABBATES** nullius diocesis, vel exempti habentes jurisdictionem quasi Episcopalem absolunt subditos suos à casibus per canones Episcopis reservatis.
- 34 Abbas exemptus qui non habet jurisdictionem quasi Episcopalem monachum exemplum in casibus per canones reservatis non potest absolvere, sed nec Episcopus.
- 35 **MONIALES** in casibus per canones reservatis absolunt Episcopi.
- 36 **ABBAS** non exemptus in Ecclesia sibi pleno jure subjecta absolvit subditos in casibus in quibus potest Episcopus.
- Summa in Decretal.
- 37 **SEDI** Apostolica reservatur casus hic notati.
- 38 **SUMMO** Pontifici reservantur casus hic notati.
- 39 **PECCATI** duplex est malum, culpa qua remittitur ex contritione peccatorum cum sacramenti voto.
- 40 Poena peccati qua dimittitur per satisfactionem & poenitentiam exteriores.
- 41 Poenitentia hodie omnes sunt arbitraria.
- 42 Poenitentiam impositam à Papa Episcopus, impositam ab Episcopo sacerdos potest innuere praterquam si à superiore fuerit imposita in commutatione sive dispensatione voti.
- 43 Remissio est indulgentia in toto vel parte poena temporalis debita pro peccatis actualibus poenitentium remissis in absolutione sacramentali facta à pralato Ecclesiae sibi subditis.
- 44 Conceditur ex thesauro Ecclesiae meritis Christi, B. Mariae virginis & omnium sanctorum.
- 45 Duplex est una spiritualis, qua datur à presbytero, & ista est de foro poenitentiali.
- 46 Alia generalis qua est de lege jurisdictionis tantumque valet quantum verba sonant, sex concurrentibus & primo requiritur autoritas in concedente qua principaliter residet in Summo Pontifice.
- 47 Legatus quam concedat indulgentiam.
- 48 Archiepiscopus & Episcopus quam concedant indulgentiam.
- 49 Pralati inferiores seculares & regulares, an concedant indulgentias.
- 50 Curati & omnes sacerdotes habentes licentiam audiendi confessiones in foro poenitentiali concedunt indulgentias.
- 51 Secundo Idoneitas in recipiente.
- 52 Tertio pietas in fine.
- 53 Quarto utilitas in opere.
- 54 Quinto congruitas in tempore.

35 Sexto, ut recipiens sit subditus concedentis.

36 Remissionem dans ea uti potest, quia tanquam minister eam praparat, & tanquam subditus percipit.

POENÆ de quibus dictum est imponuntur in foro judiciali. Pœnitentiæ in foro pœnitentiæ, quæ relevantur quandoque per remissiones, id est, indulgentias, ideo ponit. de pœnit. & remiss. Pœnitentia est tristitia quædam voluntatis de peccato commisso, quia deforme & displicibile Deo cum proposito confitendi, satisfaciendi & imposterum abstinendi, à S. patribus laboriosus baptismus nuncupatus, c. 1. & 2. sess. 14. c. pœnitentiæ el. 2. & cc. seqq. de pœn. distinct. 3. cujus ministri sunt Episcopi & sacerdotes, c. 6. sess. 14. Sancta Synodus Tridentina ex iustis causis decrevit, nullum etiam regularem posse confessiones sæcularium, etiã sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem quæ gratis detur, obtineat, c. 15. sess. 23. concordat clem. dudum §. statuimus etiam & §. seq. de sepult. quanquam enim quilibet presbyter in ordinatione sua recipiat potestatem ligandi & absolvendi, illam tamen potestatem recipit in habitu, non autem in actu, ex quo non habet subditos, Panorm. in c. dictum el. 2. in 6. not. de elect. c. adijcimus vers. monachi 16. quest. 2. Præterea statuit quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis pœnitentiarius sit aliquis cum unione præbendæ ab Episcopo instituitur, qui magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia vel jure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur, qui non absolvit à reservatis nisi aliunde ea sibi fa-

cultas detur, Navar. conf. 20. de pœnit. & remiss. Garc. de benef. par. 5. c. 4. §. 1. num. 112. & plurib. seqq. & dum confessiones in Ecclesia audiet, præsens in choro censeatur. c. 8. §. in omnib. sess. 24. Garc. de benef. par. 7. c. 4. nu. 32. & seq.

Triplex est, solemnis, & publica, quæ imponitur laico, c. in capite 50. distinct. in fine. non juveni, sed majori viginti quinque annis, c. pœnitentes 50. distinct. à solo Episcopo in principio quadragesimæ, in capite 50. distinct. propter delictum enorme, notorium, scandalizans totam urbem, c. fin. 26. quest. 6. de quo per Episcopum absolutio & pœnitentia iudici debet, ut homicidio, sacrilegio, incestu, notoriis, c. pen. dist. 50. c. de pœnitentibus de consecrat. dist. 3. c. fin. 26. qu. 6. quia notoria debent peccatores Episcopo publicè confiteri, c. in actione in fine c. iudicet c. quem pœnitet in fine de pœnit. distinct. 1. c. Apostolus sess. 2. non inferiori nisi iusta subita causa necessitatis, c. accedentibus de excess. prælat. c. fin. 26. qu. 6. Non potest reiterari etiam si postea peccaverit, quia est figura expulsiōnis hominis ex paradiso, quæ tantum semel facta fuit, tum quia solemnizatio est quædam quasi professio perpetuè pœnitentiam conservandi, quæ reiterationi obstitit, c. reperiuntur de pœnit. dist. 3. Boich in c. questum. n. 7. hoc tit. Ex decretis Concilii Tridentini potest Episcopus publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum convertere, c. 8. sess. 24. non potest imponi clerico, c. illud & c. seq. 50. dist. c. presbyter 82. distinct. nisi deposito, c. si quis Episcopus 81. dist. imo solemniter pœnitens ad clerum non admittitur, c. in cap. in fine 58. distinct. c. ut constitueretur 50. dist. & promotus nõ debet ministrare in ordine sic suscepto, c. confirmandum, c. illud c. alienum & cc. seqq. 50. distinct. non ratione pœnitentiæ, sed ratione peccati per pœnitentiam publica-

blicati, c. placuit 50. *distinct.* & quia dudum fuit vas vitiorum, c. illud in fine 50. *distinct.*

7 Alia est publica, † sed non solemnitas quæ fit in facie Ecclesiæ, ut quia injungitur peregrinatio cum baculo & pera benedictis, & à sacerdote, c. *quæsitum hoc tit. c. 2. in fine de off. Archipresb. c. si quis presbyter 50. distinct. c. non oportet & ibi Archid. num. 2. de consecrat. distinct. 5. imponitur clerico, c. presbyter 28. distinct. & ibi gloss. fin. & Can. c. pen. 30. quæst. 1. & laico quando delictum est publicum, sed non scandalosum, c. 1. hoc tit. & ibi Pan. c. *quæsitum & ibi gl. in verb. in publicum hoc tit. Pan. in fin. & Can.**

8 Alia est sacramentalis † sive privata, quæ est sacramentum remissionis peccatorum commissorum per baptismum, c. *secunda & c. seq. c. tres sunt actiones de pœnit. dist. 1.* nam quando delictum est grave, sed non generat scandalum, aut est occultum, tunc non opponitur pœnitentia, neque publica, neque solemnitas, Pan. in c. 1. in fine & in c. *quæsitum num. 1. hoc tit.* Etenim cum qua qualitate peccatum est productum in esse, cum eadem per pœnitentiam est abolendum, & peccata manifesta, manifestè debent corrigi, occulta verò occultè c. 1. hoc tit. c. pen. & fin. de pœnit. & remiss. dist. 1. c. *sacerdotes 50. dist. & ibi gloss. fin. & Can. c. fin. 30. quæst. 1. publica*

9 † & privata possunt reiterari, c. *septies in die c. adhuc instant. de pœnit. dist. 3.* Pœnitentiæ

10 partes † sunt tres, contritio, confessio, satisfactio, c. 3. & seqq. *sess. 14.* Contritio † quæ primum locum inter pœnitentiæ actus habet, est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, quia displicibile Deo cum proposito non peccandi de cætero, continet enim non solum cessationem à peccato & vitæ novæ propositum & inchoationem, sed etiam veteris odium, c. 4. *sess. 14. in princ. c. in actione c. quis aliquando*

§. illud autem de pœnit. distinct. 1. attritio est contritio imperfecta, quæ vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, & hominem ad Dei gratiam in sacramento pœnitentiæ impetrandam disponit, c. 4. §. *illam vero sess. 14.* Eorum quoque confessio, † qui assentit à peccatis non posse abstinere, licet non sit vera hujusmodi pœnitentia admittitur, & crebris & salubrib. monitis ei pœnitentia indicitur, c. *quod quidam. h. tit. c. qui vult & c. seq. de pœnit. dist. 2.* Confessio primum fit Deo in recogitatione singulorum peccatorum, deinde sacerdoti ore tenus, qui pro delictis pœnitentiam & precator & iudex accedit, profertq; sententiam absolutoriam cum impositione satisfactionis, c. *voluissent §. 1. & c. sufficit de pœnit. dist. 1. c. 3. & c. 6. sess. 14. c. quis aliquando §. econtra el. 2. & §. seqq. de pœnit. dist. 2. c. quem pœnit. & §. tanta itaque in fine de pœnit. dist. 1.* Contritio & confessio operantur peccatorum remissionem quoad culpam juxta symbolum, remissionem peccatorum, pœnam æternam debitam pro peccato mortali commutant in temporalem, restaurant virtutes & dona per mortale peccatum deperdita, resuscitant bona opera facta in gratia per mortale peccatum mortificata, conferunt gratiam, c. *porro & cc. seqq. c. convertimini & 3. cc. seqq. c. non potest 1. & c. agite & cc. seqq. c. in actione & c. mensuram & melius in c. quem pœnitet in princ. de pœnit. dist. 1.* ipsa reconciliatio Deo contritioni etiam in charitate perfecta sine sacramenti voto quod in ea includitur, non est ascribenda, c. 4. §. *docet sess. 14.* nam si contritus deinde tempore suo non exequatur propositum, quod de confessione satisfactione conceperat, non redeunt quidem dimissa peccata, tamen mortaliter peccat omit-

- rendo, *Sylvest. post Host. in verb. contritio sub num. 6. vers. quantum vero ad effectum. & erubescencia in præsencia sacerdotis pars est pœnitentiæ: c. quem pœnitet de pœnit. dist. 1.*
- ¹³ satisfactio † fit per injunctæ pœnitentiæ expletionem, jejunia, eleemosynas, orationes, peregrinationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia, non quidem pro pœna æterna, sed pro pœna temporali ut dictum est, *c. medicina & c. seq. de pœnit. distinct. 1. c. 14. sess. 6. c. 8. & seqq. sess. 14. vel per contractum matrimonii cum peccatrice parata se corrigere, & publica, c. inter opera despons. & mat. per redemptionem, per indulgentias,*
- ¹⁴ ut infra dicitur. Restitutio † rei alienæ non potest à sacerdote imponi pro satisfactiōe pœnitenti, quia ad eam obligatur ex lege divina, *c. peccatum de reg. jur. in 6. & ibi gloss. & DD. nam si res, fama, interesse ob delictum commissum possunt restitui, & non restituuntur, pœnitentia non agitur, sed simulatur, c. si res. 14. quæst. 6. Pan. in c. quia plerique num. 7. & seqq. de immun. Eccles. debet*
- ¹⁵ quis pœnitere † de omnibus peccatis mortalibus actualiter commissis, de venialibus, licet expediens sit, non tamen est necessaria pœnitentia, *c. unum orarium §. criminis §. intellectus & ibi est textus, quod ebrietas sit mortale peccatum si est assidua & §. quæ autem sint minuta 25. distinct. nisi ratione dubii, utrum mortale vel veniale sit, aut ratione periculi quando habet aliquam affectionem venialem, quam nisi reprimat, dubitat ne trahat eum ad mortale, c. tres autem sunt affectiones de pœnit. dist. 1. & c. de quotidianis de pœnit. dist. 3. Pan. in c. significasti. l. 2. num. 4. de homicid.*
- ¹⁶ Omnis utriusque sexus fidelis † postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti, in cuius parochia domicilium habet, & ubi audit divina per annum, *c. quod autem & ibi gloss. fin. & Can. hoc tit. c. sacerdos §. quod autem & c. seq. & ibi gloss. 2. de pœnit. dist. 6. Pan. in c. omnis num. 12. hoc tit. Zab. in 1. qu. Anchar. num. 8. Navar. in manual. confess. & pœnit. c. 27. tit. Miscel. 1. de præsenti. confess. relig. & ubi decimas personales dare debet, c. 2. & c. ad Apostolica de decimis. vel de ejus licentia petita, & obtenta alteri executionem ordinis habenti, & per episcopum approbato, c. quamvis sess. 23. clem. dudum §. statuumus & seq. de sepult. & ibi Can. aut privilegiato à Summo Pontifice, clem. dudum §. si vero eodem de sepult. sine proprii sacerdotis etiam Episcopi licentia, cum Pontifex Romanus sit generalis Christianorum omnium sacerdos proprius, licet ordinarie id concedere non sit solitum, Schalen. in enchr. de censib. tit. de privil. c. 2. §. in primis vero circa quod tamen sciendum est. vel ab Episcopo, Felin. Episcopus Scalen. in enchirid. de cens. irregul. & privil. tit. de privil. c. 2. & seqq. ubi pulchre hanc materiam explicat. in sua diœcesi non requisito loci parochi, cum Episcopus non solum parœcianorum omnium, sed etiam ipsorum parochorum totius diœcesis sit universalis proprius sacerdos, Schalen. in d. §. in primis vers. circa quod tamen sciendum est. & suscipiat jure decretorum in Pascha, Pentecoste, & Natali Domini, c. et si non c. saculares de consecrat. dist. 2. jure decretalium reverenter ad minus in Paschate, † Euchari-¹⁷ stia sacramentum, c. omnis hoc tit. sub una specie, c. 1. & c. 2. sess. 21. nisi forte de proprii sacerdotis consilio & ostensa ejus licentia vel tolerantia, Cesar. decis. 6. num. 3. de testib. c. omnis in princ. ibi nisi forte de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam hoc tit. ad tempus abstinendum duxerit hujusmodi perceptione, alioquin, & vi-*

- 18 & vivens † ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura, *d. c. omnis hoc tit.* quotidiana Eucharistiæ sumptio nec laudatur nec vituperatur, sed unius cuiusque conscientia relinquitur, *c. cotidie.*
- 19 *de consecrat. dist. 2.* rustici † quoque, bubulci & famuli religiosorum, licet habitent in monasteriis & grangiis religiosorum, *Pan. in c. fin. num. 5. de censib. exact. & procurat.* ac pauperes in hospitali sito intra parochiam habitantes, nisi aliter se haberet consuetudo antiqua, tenentur confiteri parochio, *cl. m. quia contingit §. fin. & ibi gloss. pen. de relig. domib.* Ratio est quia ad administrandū pœnitentiæ sacramentum præter potestatem ordinis, simul necessaria est potestas jurisdictionis, quæ competit ex lege scripta, delegatione canonis aut hominis, vel ex privilegio generali, aut speciali, *Host. in d. c. omnis num. 16. & 17. & ibid. Can. Covar. var. resol. lib. 1. c. 10. num. 11. Candav. de confess. n. 5. aut ex licentia data à proprio parochio, Collect. in d. c. omnis num. 26. gloss. in d. c. omnis in verb. alieno sacerdoti, Zab. ibid. vers. quare quia permittitur confiteri. Boich. num. 21. & seq. c. placuit de pœnit. dist. 6. & ibi Navar. num. 40. & seqq.* & nullius momenti est absolutio quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut subdelegatam non habet jurisdictionem, *c. 6. §. quamvis & c. 7. in princ. sess. 14. c. si Episcopus hoc tit. in 6. c. quod autem hoc tit. & ibi Pan. num. 3.* tum etiam quia non potest quis confiteri alieno sacerdoti, etiam si in eius parochia peccaverit, quod jurisdictione in pœnitentialibus non potest prorogari licet in judicialibus, *c. placuit 1. & ibi gl. in verb. spoliat. 16. quest. 1. & ibi Can. arg. quod autem & ibi Pan. numer. 5. & 6. hoc tit. & Can. Pan. in c. 1. num. 4. de raptor. & ibi Can. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. pract. crim. quest. 38. num. 5. Anchar. in c. ea in fine numer. 1. de*
- reg. jur. in 6. Intrusus in beneficio † curato, 20 aut possidens plures parochiales Ecclesias absque dispensatione, cum earum cura, qua jam privatus fuerat ipso jure ad eum nullatenus pertineret, non potest absolvere etiam in foro pœnitentiali, & ideò debent parochiani iterum confiteri, cum sciant eam absolvere non potuisse, c. dudum el. 2. in princ. vers. in sua de elect. & ibi Pan. in 6. not. Collect. num. 2. & Can. Episcopus solus concurrens cum quolibet prælato in sacramentorum administratione omnibus de diocesi, c. nos inter & ibi Pan. in 1. not. de purg. Can. c. 2. ibi gloss. 1. hoc tit. in 6. Privilegiati sive delegati à Summo Pontifice ad absolvendum vel excommunicandum aliquos, vel injungendum pœnitentias, vel dispensandum cum irregularibus, aut prædicandum crucem, hæc aliis delegare non possunt, salva legatorum Sedis Apostolicæ auctoritate, quia non sibi jurisdictione, sed certum potius ministerium commissum est, *d. c. fin. §. fin. de off. deleg. & ibi DD. & ex jurisdictione procedit iudicis clandi potestas, l. 3. in fin. ff. de jurisd. omnium Iud. Illi verò quibus ex officio in certis casibus competit illos absolvere, qui pro violenta manuum iniectione incidunt in canonem sententiæ promulgatæ, licet aliis huiusmodi absolutionem committere, c. fin. de off. ord. Nulla potest consuetudine † introduci quod aliquis præter sui superioris licentiam confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit absolvere vel ligare, c. 2. §. fin. hoc tit. in 6. exceptis † Episcopis & his superioribus & minoribus Prælatibus exemptis, c. fin. h. tit. Datur quoque licentia laico à Summo Pontifice, quod possit sibi confessorem libere eligere, & non est opus alia licentia à sacerdote proprio, *Felis. in c. 1. post num. 9. vers. similiter consuluit & vers. ramentum in casu de rescript. Mandos. de sign. grat.***

tit. confessional. sacramenta, vers. licentiam cōfitendi & vers. seq. Præterea Summus Pontifex concedit confessionale continens plenariam absolutionem omnium peccatorum semel in vita, & mortis articulo, conventui vel cōfraternitati, *Mandos de sig. grat. tit. Confessionale vers. confessionale & vers. seq.* quod non prodest familiaribus conventus vel cōfraternitatis; *c. pen. §. pen. de privileg. conceditur confraternitati cum clausula*, dummodo confratres non excedant numerum ducentorum, quod non debet facere mentionem de religiosis, & si faciat, additur clausula, & de licentia superioris, *Mandos de sig. grat. tit. confessionale de vers. confessionale el. 2. & vers. seqq.* in clausulis de casibus reservatis, addi debent hæc verba casibus in bulla Cœnæ Domini contentis duntaxat excepti, *Staphyl. de litt. Apost. in form. brev. §. datur num. 19.* in clausulis commutationis votorum addi debent hæc verba, Hierosolymitano, visitationis liminum Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, ac sancti Iacobi Compostellæ, ac religionis & continentia duntaxat exceptis, *Mandos. de sign. grat. tit. voti commutatio vers. in clausulis commutationis & seqq.* Similiter conceditur petentibus quod possint recipere sacramenta Ecclesiastica à quocunque Catholico sacerdote cum clausulis; præterquam in festo patris & sine præiudicio parochiali Ecclesiæ, *Staphyl. de lit. Apost. in form. brevis §. datur num. 20. Mandos. de sign. grat. tit. confessionale*

23 *vers. quando quis petit.* Conditiones tamen necessariz ad validitatem confessionis sunt quatuor, accusans, integra, nuda, parere parata, in foro animæ creditur pœnitenti de omnibus quæ dicit, *Pan. in c. sicut nu. 4. de sent. excom. c. significasti el. 2. §. & quidam de homicid. & ibi Can.* reliquæ duodecim comprehensæ in infrascriptis versibus non requiruntur

ad validitatem, sed ad perfectionem confessionis.

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis Atq; frequens, nuda & discreta, libens, veracunda.

Integra, secreta, & lachrymabilis, accelerata,

Fortis, & accusans, & sit parere parata.

S. Thom. in sum. de pœnit. lib. 2. rubric. de confess. lib. 1. c. 19. §. 2. & seq. Cand. aureum de confess. quæst. 19.

In ea debent exprimi circumstantiæ peccatorum, quando ea aggravant peccatum in loco, tempore, perseverantia, varietate personæ, & quali fecerit tentatione, & in ipsius vitii multiplici executione, *c. committeret de pœnit. dist. 5. c. sicut el. 1. & ibi Pan. numer. 2. de homicid. forma tamen sacramenti pœnitentiæ consistit in illis ministris verbis, ego te absolvo, quibus de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur, ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, aut sunt necessariz, c. 3. sess. 14.*

Parochus tamen sive proprius sacerdos potest 25 absolvere suum parochianum confiteri volentem etiam extra territorium sive parochiæ, quia pœnitentia est de iurisdictione voluntaria, *Archid. in c. placuit de pœnit. dist. 6. las. in l. si. n. 6. ff. de iurisd. omn. iudic. allegans multa similia Anchar. in c. ea qua. n. 2. de reg. jur. in 6. Gonzal. super reg. Cancel. de mens. & altern. gl. 62. n. 9. Garc. de benef. par. §. c. 8. n. 132. à magnis criminibus homicidio, adulterio, c. Deus qui h. tit. & ibi Pan. n. 5. per illum textum Franc. in c. 2. n. 10. h. t. in 6. & ibi Can. occultis, c. quem pœnitet §. fin. qui ergo omnino de pœnit. dist. 1. & ab omni tamen excommunicatione, tamen 26 maior, quam minori lata à jure, nisi in casibus tamen in quibus conditor canonis sibi reservavit vel alteri absolutionem, ut sentit gloss. 27 in c.*

in c. si inimicus circa fin. 11. qu. 3. Innoc. in c. nuper §. in secundo n. 6. ubi quinque casus reservatos enumerat de sent. excomm. Host. n. 15. & 21. Felin. in c. pastoralis sub n. 9. vers. fallit primo, & ibi ampliat de off. ord. 1. ac habet locum, nedum in canone Papæ, sed etiam in canone seu statuto cuiuslibet Episcopi seu Prælati Ecclesiastici, ut excommunicati per statutum suum possint absolvi à proprio sacerdote, ex quo conditor non reservavit sibi absolutionem, Pan. in d. c. nuper n. 5. hoc t. licet in absolutione ab excommunicatione maiori contrariū sentiat Pan. in d. c. nuper n. 6. & gloss. in c. si Episcopus hoc rit. in 6. & ibi Gemin. n. 7. Franc. nu. 9. quare tuti^o iudico, ut pro absolutione peccatorum, quibus excommunicationis censura annexa est, recurratur ad Episcopum pro tradita sibi supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, c. 7. neq. dubitandum est sess. 14. quando enim simpliciter relinquit absolutionem inferioribus, intelligitur de solis Episcopis. Felin. in c. pastoralis sub n. 10. de off. iud. ord. & ibi Pan. in §. præterea nu. 1. in fine. Certi juris est quod parochus non potest absolvi à casibus reservatis Episcopis, aut Summo Pontifici de quibus inferius dicetur. Ab excommunicatione ¶ lata ab homine solus excommunicans absolvit, etiam si sibi absolutionem non reservat, c. ad reprimendam c. pastoralis §. præterea de off. ord. c. 1. de treug. & pac. Felin. in c. nuper sub n. 1. vers. nota textum optimum in fin. de sent. excomm. Verum piè admodum in Ecclesia Dei custoditum temper fuit, ut nulla sit re-

28 servatio ¶ in articulo mortis, in quo omnes sacerdotes etiam præsentè parochi, quoscunque pœnitentes à quibuslibet peccatis absolvent, c. sess. 14. Navar. conf. 23. de pœnit. & remiss. Pan. in c. pastoralis §. præterea nu. 2. & 3. Felin. num. 12. 13. & seqq. de off. ord. imò

tempore necessitatis licitum est confiteri laico, qui non potest absolvi, vel ligare, quia non habet claves Ecclesiæ, c. quem pœnitet §. tanta itaq. de pœnit. dist. 1. gloss. in summa de pœnit. dist. 6. Pan. in c. pastoralis §. præterea n. 3. de off. ord. & ibi Felin. n. 13. vers. licitū est confiteri & n. 14. & Can. com. extra quem sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant, c. 7. sess. 14. Absolutus ¶ propter mortis periculum aut aliud impedimentum à sententia canonis, vel hominis ab eo à quo alias non poterat absolvi, c. nuper in fine, de sent. excomm. si cessante postea impedimento vel periculo huiusmodi, se, illi à quo his cessantibus absolvi debebat, quam cito commodè poterit præsentare contempserit, mandatum illius super illis pro quibus excommunicatus fuerat humiliter recepturus & satisfactorius, in eandem sententiam ipso iure reincident, c. eos qui in princ. de sent. excomm. in 6.

Archiepiscopus ¶ absolvi potest in confessionibus subditos suorum suffraganeorum tempore visitationis, alio autem tempore non potest, c. perpetuo §. fin. de cens. in 6. & ibi Can. Vital. in clem. fin. n. 54. de privileg.

Episcopo reservantur ¶ sex casus tantum, 3² absolutio excommunicatorum maiori excommunicatione secundum unam opinionem, ut dictum est, blasphematorum Dei & Sanctorum, c. 2. de maled. & ibi Pan. num. 1. fortilegorum, c. 2. de fortileg. incendiatorum, c. si quis & c. seq. 33. quæst. 8. dixi in tit. de rapt. incend. commutatio quorumlibet votorum, c. 1. de vot. & vot. redempt. Dispositio malè ablatorum incertorum, vel certorum quando non extant hi quibus faciendæ est restitutio, c. cū sit de Iudæis & ibi Can. Ioan.

And.

And. in c. 2. in verb. libere nu. 4. de testam. in 6. pœnitentia matrimoniorum clandestinè contractorum, c. cum inhibito de cland. despons. vel contra interdictum Ecclesiæ, c. 1. in fin. de mat. cont. interd. Eccles. pœnitentiæ omnium publicorum enormium criminū, c. quem pœn. dist. 1. quicumq; 33. quest. 2. gloss. in cap. 2. verb. reservantur hoc tit. in 6. & ibi Franc. num. 10. & Can. omnes alii casus sibi reservati ratione consuetudinis, & omnes casus quos sibi in specie Episcopus reservaret, quia potest ordinaria potestas sacerdotum, curatorum concessa eis à jure communi absolvendo per Episcopum arctari & restringi per suam constitutionem, vel reservationem, clem. dudum & ibi gloss. in verb. concessa de sepult. & ibi Anchar. in §. statuimus num. 23. & Can. Franc. in c. 2. sub nu. 10. vers. quinto hoc tit. in 6. ex quibus constat à verbis de reservatis Episcopo traditis per Boich. in c. Deus qui hoc tit. post num. 1. & per Anchar. in clem. dudum §. statuimus post num. 23. & Rebuff. in bulla jejuniorum & suppl. in fine per jura novissima in multis esse recessum. Præterea Episcopi in quibuscunque casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reservatis delinquentes quoscunque sibi subditos in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum in foro conscientiæ gratis absolvunt, imposita pœnitentia salutari idem in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicariis est permillum, c. liceat vers. & in quibuscunque casibus sess. 24.

33 Abbates † nullius diœcesis vel exempti habentes jurisdictionem, quasi Episcopalem possunt absolvere subditos à casibus per canones Episcopis reservatis, quia tenent vices Episcoporum, clem. 1. & ibi gloss. in verb. proprii & reb. Eccles. non alien. & Can. c. Abbates & ibi gloss. in verb. quasi Episcopalem &

Can. de privil. in 6. Franc. in terminis in c. 2. sub num. 9. hoc tit. in 6. & ibi Can. Freder. de senis cons. 14. nu. 4. Archiepiscopus verò in quorum sunt Provincia, non potest subditos talium exemptorum audire in confessionibus. & eis injungere pœnitentiam salutarem, Vital. in clem. fin. num. 23. de privil. alias Abbas exemptus, † qui non habet jurisdictionem quasi Episcopalem monachum exemptum à casibus per canones reservatis non potest absolvere, nisi quatenus in jure reperitur expressum, latè Freder. d. cons. 14. clem. 1. de privil. & ibi gloss. in verb. quemquam & Can. 1. Monachi de sent. excom. & ibi Pan. & DD. sed nec Episcopus eum potest absolvere nisi ei specialiter committatur à Papa, quia non est suæ jurisdictionis, Summa Tab. in verb. exemptus num. 7. disputat in utramque partem clem. cum ex ea in fine de sent. excom. & ibi gloss. fin. & Pan. num. 10. & seqq. Moniales † à casibus per Canones reservatis, Abbates aut eorum superiores non absoluunt, sed Episcopi, c. de monalibus de sent. excom. & ibi Pan. & Can. Abbas † non exemptus in Ecclesia sibi ple- na jure subiecta absolvit subditos in casibus in quibus potest Episcopus, quia in ea exercet omnem jurisdictionem Episcopalem. Pan. in c. statuimus num. 4. in fine de transact. cont. Host. ibidem allegat am.

Sunt certi casus † qui reservantur Sedi Apost. c. pro illorum de sent. excom. extravag. etsi Dominici 1. hoc tit. inter communes. sunt alii reservati, † Summo Pontifici, clem. 1. §. pen. de hæret. primò casu reservantur dignitati, & poterunt absolvi à collegio Cardinalium Sede vacante. Secundo casu reservantur personæ, non dignitati, poterunt ergo absolvi à Papa vivente, vel ab eo cui commiserit, & non à collegio Cardinalium sede vacante, Zab. in clem. 1. verum 2. num. 9. de hæret. & Imol. num. 18. in fin. & Can. licet secus

fecus sit in alio Collegio quod succedit præ-
lato in potestate absolventi sede vacante,
c. unico de major. & obed. in 6. Reservatur Se-
di Apostolicæ facultas absolventi à senten-
tia excommunicationis pro violenta ma-
nuum iniectione in clericos, quibusdam ca-
sibus exceptis, *c. cum illorum de sent. excom.*
incendiariorum post factam publicationem
seu denunciationem excommunicationis,
Pan. in c. tua nos n. 2. de sent. excom. per illum
text. gloss. in c. cum devotissimum 12. quest. 2.
in verb. si jure incendiarius. à generali sententia
per Episcopum promulgata, & per omnes
parochias innovata, ut si quis falsas litteras
Apostolicas se habere cognoscat, illas aut
destruat, aut resignat si pœnam excommu-
nicationis voluerit evadere, *c. dura §. adijci-*
entes de crim. fals. ab incurfa irregularitate,
quia celebravit ligatus, *c. 1. §. sciturus de re*
jud. in 6. Boich. an c. Deus qui num. 2. de his tra-
dit certos versus hoc tit. & ibi Can. Præterea in
crimibus offensæ libertatis Ecclesiasticæ,
violationis interdicti ab eadem sede impo-
siti, hæresis, conspirationis in personam, aut
statum Romani Pontificis, seu cujusvis of-
fensæ, inobedientiæ, seu rebellionis ejusdem
Pontificis vel Sedis Apostolicæ, Presbyteri-
cidii, offensæ personalis in Episcopum seu a-
lium prælatum, invasionis, occupationis,
deprædationis, aut devastationis terrarum
Romanæ ecclesiæ, mediata vel immediata
subjectarum, ac etiam mutationis Romi-
petarum, seu quorumcunque aliorum ad
Romanam Curiam venientium, prohibi-
tionis devolutionis causarum ad dictam
Curiam, delationis armorum & aliorum
prohibitarum ad partes infidelium, imposi-
tionis novorum onerum realium, vel perso-
naliaum Ecclesiis, vel Ecclesiasticis personis,
simoniæ super ordinibus, vel beneficiis affe-
quendis in eadem Curia, vel extræ contra-

Summa in Decretal.

ctæ, & generaliter in casibus contentis in
Cœna Domini, *extravag. & si Dominici 1. hoc*
sit. inter communes ibi etiam Sedi apostolicæ re-
servatos, comprehensis infra scriptis versu-
bus:

Ad futurum Concilium Pyrata imponentes fal-
sarij.

Hæretici, appellas, latroque pedagra, falsas
transferentes ad infideles contra venientes Romam
prohibita victualia procedentes eosque privantes
impedientes causas ad
curiam devolutas.

Ferrum, annona, venit Romam, cum cardine,
causas

bona Ecclesia, contra libertatem, imponentes, per-
sequentes, avertentes causas.

Ecclesia clericum à curia.

Usurpans, status, decimas, capitalia avertas
occidentes vel spoliantes, Ecclesiastica, bona pala-
tij, præsumentes absolvere.

atque peregrinos, terras, rapis ipseque sol-
vens.

Reservatur Sum. Pont. absolutio à sen-
tentia excommunicationis, quam inquisito-
res, eorumque substituti eo ipso incurrunt,
quando odii, vel amoris, lucri, aut commo-
di temporalis obtentum omiserint contra
quemquam procedere, ubi fuerit proce-
dendum super hæretica pravitate, aut ob-
tentum eodem pravitatem ipsam, vel impedi-
mentum officii sui alicui impendentes,
quempiam super ea præsumperint quoquo
modo vexare, *elem. 1. §. pen. de hæret. & ibi*
Zab. & Can. Duplex est malum ꝑ peccati, 39
scilicet culpa & pœna, uti dictum est culpa
remittitur ex contritione peccatorum cum
sacramenti voto, quod in ea includitur, *c.*
dixi c. sufficit c. sicut primi de penit. dist. 1.

Pœna peccati ꝑ ex sola contritione non di-

H h mitti-

mittitur, nisi maxima esset contritio, nam illa maxima pœna est, d. c. quem pœnitet. §. Deus enim de pœnit. dist. 1. baptismi vicem in sine d. consecrat. dist. 4. Sylvest. post S. Thomam in verb. contritio num. 6. in sine, sed necessaria est satisfactio & pœnitentia exterior, pro quolibet peccato mortali injungenda est pœnitentia septem annorum, & in illo septennio debet pœnitens jejunare semel vel pluries in septimana, vel aliud bonū agere secundum iudicium sacerdotis, & sic intelligenda sunt omnia jura imponentia pœnitentiam per numerum dierum vel annorum, non specificando modum pœnitentiæ, c. hoc ipsum 23. quæst. 2. Pan. in c. accepisti num. 4. de spons. duor. nisi sacerdos ex causa tempus abbreviaverit, quia potest sacerdos ex causa pœnitentiam moderari, non solum quando specifica pœnitentia jure non reperitur expressa, imò etiam ubi canones qui sunt numero quadraginta septem impressi post decretum specificas pœnitentias pro certis peccatis imponunt, c. significavit c. quæsitum c. officij hoc tit. Pan. in c. Deus qui num. 4. hoc tit. Pan. in c. at si clericus §. de adult. post num. 5. de 41 jud. Pœnitentiæ † enim hodie omnes sunt arbitrariæ pro qualitate peccatorum & contritione & dolore confitentis, c. Deus definitionem & c. mensuram de pœnit. distinct. 1. c. tempora & c. seqq. 26. quæst. 7. potestque sacerdos in impositione pœnitentiæ dispensare cum pœnitente circa residuum pœnæ, si major esset imponenda, c. mensuram & ibi gloss. mag. & DD. de pœnit. dist. 1. Pan. in c. sicut el. 1. num. 2. de homicid. præterquam in casibus reservatis, Butr. in c. at si cler. §. de adult. riu sub num. 17. ver. in materia pœnitentia de 42 jud. præterea pœnitentiam † impositam à Papa Episcopus, impositam ab Episcopo sacerdos potest minuere, gloss. in c. tempora pœnitentia 26. quæst. 7. c. latorem 33. quæst. 2. &

ibi gloss. fin. licet gloss. fin. in c. cum P. de accus. & Io. And. in c. fin. post num. 2. hoc tit. aliter sentiant, præterquam si à superiore fuerit imposita in commutatione, vel dispensatione voti, Nav. cons. 25. de pœn. & remis.

Remissio † est indulgentia in toto vel 43 parte, Ant. Rosell. de indulg. num. 161. & seqq. Lud. Bolog. de indulg. in princ. in explicatione definitionis Fel. in indulg. plen. num. 8. c. cum potestas sess. 25. decret. de indulg. Pœnæ temporalis debitæ pro peccatis actualibus pœnitentiam remissis in absolutione sacramentali, sive dicta pœna sit injuncta per sacerdotem, vel canones, sive non sit ab eis injuncta, sed à Deo injungenda, Pan. in c. quod autem n. 8. h. t. post gl. in verb. ut possint & ibi Anchar. & Can. Ant. Rosell. in tract. de indulg. n. 243. facta à prelato ecclesiæ sibi subditis, c. quod autem c. pen. h. t. c. 1. h. t. in 6. gl. mag. in extravag. 1. h. t. inter communes summissæ in verb. indulgentia, quæ morte concedentis non expirat, Innoc. in c. quod translationem n. 2. de off. leg. Gem. in c. fin. n. 6. de rescript. in 6. quia quando alicui aliquid debitum est remissum ab eo qui habet potestatem, perinde est ac si solutum est, l. peculium in prin. ff. de pecul. l. si mulier ff. de cond. ob causam l. satisfactio ff. de solut. §. vendite Instit. de rer. divis. l. 4. §. ait prætor ff. de re jud. Conceditur ex thesauro † ecclesiæ, meritis 44 Christi beatissimæ Virginis, & omnium sanctorum coadunato, extravag. unigenitus h. t. inter communis in prin. Zab. in clem. unica §. fin. n. 3. & seq. de reliq. & vener. & sanct. duplex est, † una spiritualis, quæ datur à presbytero, & 45 ista est de foro pœnitentia, c. multiplex c. verbum de pœnit. dist. 1. alia generalis † quæ nõ 46 est de foro pœnitentia, sed de lege jurisdictionis, c. accedentib. de excess. præl. Anchar. in c. quod autem n. 8. h. t. & ibi Can. tantumque valet quantum sonat, sex concurrentibus, requiritur 1. Auctoritas in concedente, non iusta

Ita causa c. cum potestas sess. 25. S. Ant. in 1. par.
 summa tit. 10. c. 3. §. 1. Tab. post. D. Thom. in verb.
 indulgentia n. 21. in fin. gl. in clem. 2. §. adhuc in
 verb. à pœna h. e. gl. in extrav. 1. in verb. confessus &
 verb. & confitebuntur h. t. inter communes Vital.
 in clem. 1. nu. 49. & 50. & nu. 77 de priv. & ibi
 Zab. n. 17. 18 & 19. quæ principaliter refidet
 in summo Pontifice, & solus concedit remis-
 sionem plenariam ac jubileum, c. cum ex eo
 fin. h. t. c. manet & c. seq. 24. q. 1. extravag. 1. &
 2. h. t. inter communes. ideo stationes urbis
 non conceduntur, nisi de expressa licentia
 summi Pontificis, nec dantur de stylo quoad
 septem basilicas urbis, in quibus sunt plena-
 riæ indulgentiæ, Mandos. design. grat. tit. indul-
 47 gentia vers. stationes urb. Legatus † à latere cõ-
 cedit perpetuam intra terminos sue legatio-
 nis, sicut potest statuta perpetua facere, c.
 fin. & ibi gl. 1. de off. leg. etiamsi non sit sacer-
 dos. Pan. post. D. Thomam in c. accedentibus n. 4. de
 48 excess. prælat. Archiepiscopus † in sua provin-
 cia, c. nostro hoc tit. & Episcopus in sua diœ-
 cesi, neuter in loco exempto, ut pro sit ex-
 emptis, Vital. in clem. fin. num. 66. & ibi Zab. §.
 fin. n. 4. de privil. dum dedicatur basilica u-
 nius anni tantum, sive ab uno, sive à pluri-
 bus Episcopis dedicetur, ac deinde in anni-
 versario dedicationis tempore, quadragin-
 ta dierum de injunctis pœnitentiis remissio-
 nem indulgent, c. cum ex eo §. adhuc h. t. c. fin.
 h. t. in 6. post electionis de se factæ confir-
 mationem, etiamsi non sint sacerdotes, nam
 concedere indulgentias procedit ex dis-
 pensatione bonorum ecclesiæ, & ex jurisdic-
 tione quandoque voluntaria, quandoque
 contentiosa, Ant. Rosell. de indulg. num. 203. &
 plur. seqq. in foro pœnitentiæ non possent ab-
 solvere, vel indulgentias concedere, quia il-
 lud est ordinis presbyteralis, Pan. post. D. Tho-
 mam in c. accedentibus nu. 4. de excess. prælat. c.
 49 transmissam. de elect. & ibi Can. Alii prælati †

inferiores, sive sæculares, ut abbates & ejus-
 modi eam concedunt ex speciali concessio-
 ne, aut privilegio, vel causa legitima, puta
 præscripta constitutione, & non aliter, quia
 concedere indulgentias est dignitatis Epi-
 scopalis, c. accedentibus de excess. prælat. & ibi
 latè 10. An. num. 2. & Can. sed possunt com-
 municare bona opera sui collegii. Ex decre-
 tis Concilii Tridentini pravi quæstus omnes
 pro consequendis indulgentiis omnino ab-
 olentur, c. cum potestas sess. 25. decretum de
 indulgentiis, & publicatio indulgentiarum,
 aut aliarum gratiarum spiritualium con-
 cessarum à summo Pontifice spectat ad or-
 dinarios locorum adhibitis duobus de Ca-
 pitulo, quibus etiam eleemosynas, atque
 oblata sibi charitatis subsidia fideliter colli-
 gendi facultas datur, quæstorum eleemosy-
 narum nomen, & usus & prædicatio per se,
 vel alium penitus aboletur, cap. 9. sess. 21.
 c. 2. §. quæstores sess. 5. In foro pœnitenti-
 curati † & omnes sacerdotes, habentes li- 50
 centiam audiendi confessiones, & multo
 fortius Episcopi & Archiepiscopi, quando
 sunt sacerdotes possunt concedere conce-
 dere plures annos, dummodo faciant dis-
 crete, Innoc. in c. quod autem in fine hoc tit. & ibi
 Anchar. n. 8. & Can. dixi in proximo præcedenti
 §. h. t. 2. Idoneitas † in recipiente, quod sit 51
 purgatus à culpa per contritionem, & con-
 fessionem, & hoc tangitur in forma indul-
 gentiæ, quæ verè pœnitentibus & confessis
 sit, c. peccati & ibi gl. mag. de reg. jur. in 6. extra-
 vag. & ibi gl. in verb. confessus in princ. & extra-
 vag. unigenitus in fine princ. h. t. inter communes.
 3. Pietas † in fine, ut honor Dei exaltatio fi- 52
 dei, devotio augeatur, fides splendeat, spes
 vigeat, charitas inclarescat, extravag. unige-
 nitus post princ. hoc tit. inter communes, pontes
 reficiantur, c. quod autem hoc tit. pauperes
 sustententur, c. cum ex eo hoc tit. 4. Utilitas

Hh 2 † in

35 † in opere, id est quod opus pro obtinenda remissione impositum, sit ordinabile ad honorem Dei, & exaltationem fides, in ea non attenditur quantitas operis, sed genus operis, respicit enim principaliter non meritum proprium, sed gratiam & meritum Christi, & passionis eius, quæ fuit excessiva per quod liberamur à pœna, *extrav. unigenitus post*

37 *princ. h. t. inter communes. 5.* Congruitas † in tempore, id est ut debito tempore faciat id quod præscriptum est pro obtinenda indulgentia, *late gloss. mag. in extrav. in i. verb. & confitebuntur hoc tit. inter communes Pan. in c.*

38 quod autem in fine hoc tit. 6. Ut recipiens † sit subditus eam concedentis, c. quod autem hoc tit. *gl. mag. in c. nuper in verb. tunc erit absolutio de sent. excomm. & ibi Can.* Indulgentiæ concessæ ab alienis Episcopis non profunt subditis, nisi proprii Episcopi hoc consenserint, ideo est expediens ut volens peregrinari & visitare loca pia, habeat licentiam à proprio Episcopo & gratiam percipiendi de alienis indulgentiis concessis ab alio, quàm à summo Pontifice, *Pan. in c. quid autem num. 7. hoc tit. & ibi Can. communiter, respectu Papæ qui liber est subditus, c. cuncta per mundum c. per principalem 9. quest. 3.* Dans, remissione à se concessa uti potest, *Gemin. in c. fin. num. 7. hoc tit. in 6. & ibi Can.* qui tanquam minister eam præparat, & tanquam subditus percipit. Præterea indulgentiæ profunt ad augmentum gratiæ, nam charitas meretur augeri, sed per opera meritoria facta ab existente in gratia meretur augmentum gratiæ, ac etiam quoad augmentum gloriæ, quia nullus potest lucrari indulgentiam nisi per fidem, & fides est virtus cui permittitur visio Dei.

Ant. Rosell. de indulg. num. 166. & 182.

summissa in verb. indulgentia num. 1. & 2.

Titulus XXXIX.

De sententia excommunicationis suspensionis & interdicti.

SVMMARIA.

- 1 CENSURÆ ecclesiastica nomine, veniunt, excommunicatio, suspensio & interdictum.
- 2 Excommunicatio est à communione exclusio, disciplinans, non eradicans, dum tamen is in quem lata fuit non contemnat.
- 3 Suspensio est inhabilitas quadam ordinum vel officiorum executionem impediens.
- 4 Interdictum ecclesiasticum est à certis sacramentis & omnibus divinis officiis & sepultura ecclesiastica facta prohibitio.
- 5 Censurarum hodierno tempore rarissimus est usus quia Bonifacius octavus prohibuit, ut nulla provincia, civitas, castrum, villa, locus, territorium, vel districtus supponatur interdicto pro pecuniario debito.
- 6 Prolatio interdicti specialis in ecclesiam vel ecclesias ob debitum pecuniarium non est correcta.
- 7 Excommunicationes quæ monitionibus præmissis ad finem revelationis aut pro deperditis seu subtractis rebus fiunt ex decretis Concilij Tridentini à nemine prorsus præterquam ab Episcopo decerni possunt pro re non vulgari.
- 8 A censuris Ecclesiasticis abstinere debent iudices in causis civilibus ac criminalibus ex decretis Concilij Tridentini quandoque executio realis vel personalis in qualibet parte iudicij ab ipsis fieri poterit.
- 9 EXCOMMUNICATIONIS dua sunt species, minor & major.
- 10 Minoris excommunicationis effectus.

xx Non